

**Curtea Supremă de Justiție**  
**DECIZIE**

**12 iunie 2019**

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Timofti Vladimir,

Judecători – Boico Victor, Toma Nadejda,

a examinat, fără citarea părților, în baza materialelor cauzei, admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare declarate de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Scutelnic Cătălin, și de către inculpatul Codrean Dumitru cu avocatul Ceban Vasile, prin care a fost solicitată casarea sentinței Judecătoriei Orhei, sediul central din 05 iunie 2018 și a deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 15 ianuarie 2019, în cauza penală în privința lui

*Codrean Dumitru XXXXX, născut la  
XXXXX.*

*Termenul de judecare:*

*prima instanță: 13.04.2018 – 05.06.2018*

*instanța de apel: 26.06.2018 – 15.01.2019*

*instanța de recurs ordinar: 04.03.2019 – 12.06.2019*

Procedura prevăzută de art. 431 alin. (1) pct. 1<sup>1</sup>) Cod de procedură penală, legal executată.

**A C O N S T A T A T :**

1. Prin sentința Judecătoriei Orhei, sediul central din 05 iunie 2018, *cauza fiind examinată în procedura prevăzută de art. 364<sup>1</sup> Cod de procedură penală*, Codreanu Dumitru a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal fiindu-i stabilită pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 3 (trei) ani, cu executare în penitenciar de tip deschis, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 3 (trei) ani.

În temeiul art. 90 Cod penal, a fost dispusă suspendarea executării pedepsei cu închisoare pe un termen de probă de 1 an.

În baza art. 90 alin. (6), lit. a) Cod penal, Codreanu Dumitru a fost obligat să nu-și schimbe domiciliul și/sau reședința fără consimțământul organului competent și să presteze muncă neremunerată în folosul comunității, cu durata de 60 (șaizeci) ore.

Acțiunea civilă înaintată de către succesorul părții vătămate Căldare Eugenia privind repararea prejudiciului material și moral de la Codreanu Dumitru, a fost admisă în principiu, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor convenite să hotărască instanța civilă.

2. În sentință, prima instanță a constatat că: Codreanu Dumitru, la XXXXX, în jurul orei 16:20, deținând permis de conducere de categoriile "XXXXX", conducând autoturismul de model „Mercedes Atego” cu n/î XXXXX, pe traseul XXXXX, centura orașului XXXXX, având ca pasageri în cabină pe cet. XXXXX, deplasându-se cu o viteză de circa 60 km/oră, pe banda extremă din stânga în direcția satului XXXXX, fiind orbit de lumina solară, nu a ținut cont de dexteritatea în conducere care i-ar permite să prevadă situațiile periculoase și nu a redus viteza de deplasare până la limita care i-ar garanta siguranța traficului, nu a manifestat prudență sporită și nu a ținut seama de situația rutieră existentă la momentul deplasării - câmp de vizibilitate limitat (pantă), la determinarea vitezei de circulație, benzii de circulație și modalității de conducere a vehiculului pentru a garanta siguranța traficului ca să aibă posibilitatea să oprească în siguranță în cazul în care în limita vizibilității apar obstacole, deci nu a luat măsurile corespunzătoare situației rutiere la deplasarea pe acest sector de drum, fără ca să asigure a efectuat manevra spre banda dreaptă, astfel încălcând cerințele pct. 45 alin. (1), lit. b), c), d) și alin. (2), pct. 11 alin. (1) lit. f), pct. 39 alin. 3) și pct. 34 alin. 2 al Regulamentului circulației rutiere, care prevede că „în caz de orbire, conducătorul de vehicul trebuie să pună în funcțiune avertizorul de avarie și, neschimbând banda de circulație, să reducă viteza și să oprească. În cazul în care conducătorul are intenția de a preselecta banda, el trebuie să cedeze trecerea vehiculelor care circulă în aceeași direcție pe această bandă. La preselectarea concomitentă, conducătorul de vehicul trebuie să cedeze trecerea vehiculului care circulă în aceeași direcție și se află pe banda din dreapta”, astfel, în consecință a tamponat cu partea dreaptă din față a autovehiculului remorca camionului de model "MAN" cu n/î XXXXX, care se deplasa regulamentar pe banda de dreapta în aceeași direcție, fiind condusă unitatea de transport de către XXXXX.

În rezultatul tamponării cet. XXXXX, i-au fost cauzate vătămări corporale grave periculoase pentru viață sub formă de: fractură închisă de femur drept, fractură deschisă, cominutivă, bifocală de gambă dreaptă, cu leziune posttraumatică de nerv tibial și arteră tibială, fractură închisă, cominutivă a oaselor gambei stângi, iar cet. XXXXX i-au fost cauzate vătămări corporale grave periculoase pentru viață sub formă de traumă asociată: traumă cranio - cerebrală închisă, hemoragii în țesuturile moi pericraniene regiunea fronto-temporală dreaptă, hemoragii în leptomeninge emisfera dreaptă, sânge lichid în ventriculii cerebrali, traumă bondă a toracelui și abdomenului, hemoragii în țesuturile moi pericostale, partea stângă și în medastin, fracturi costale, indirecte, complete, partea stângă, fără lezarea pleurei parietale, hemitorace (700 ml), contuzia pulmonului stâng, lezarea lobului stâng al ficatului, hemoperitoneu (250 ml), fractură închisă a osului mandibular stâng, amputație traumatică a ambelor gambe, cu fracturi deschise a oaselor ambelor gambe, fracturi deschise a ambelor oase femurale, fractură luxație în articulația carpoulnară dreaptă, plăgi contuze pe față și membrele inferioare, echimoze pe față, excoriații pe ambele palme, în rezultatul cărora aceasta a decedat pe loc.

3. Sentința a fost atacată cu apeluri de către:

- procurorul Berladean Igor, care a solicitat casarea sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Codrean Dumitru să fie recunoscut culpabil în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal și de a-i stabili în conformitate cu prevederile art. 364<sup>1</sup> Cod de procedură penală, o pedeapsă sub formă de 3 ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip deschis, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace transport pe o perioadă de 3 ani.

- inculpatul Codrean Dumitru cu avocatul Ceban Vasile, prin care au solicitat casarea integrală a sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit, pentru prima instanță, de achitare în privința lui Codrean Dumitru de comiterea infracțiunii prevăzută de art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal - deoarece fapta este săvârșită fără vinovăție (cazul fortuit).

3.1. În motivarea apelului, procurorul a menționat că:

- instanța corect a calificat acțiunile infracționale ale inculpatului, însă pedeapsa stabilită, partea acuzării o consideră prea blândă și neproporțională cu pericolul social a acțiunilor criminale comise, or,

instanța la aplicarea pedepsei nu a reținut și nu a ținut cont de criteriile generale de individualizare a pedepsei, care în nici o măsură nu motivează aplicarea unei pedepse sub formă de 3 ani închisoare cu suspendarea executării pedepsei pe un termen de 1 an, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 3 ani;

- instanța de fond, la aplicarea pedepsei inculpatului a desconsiderat personalitatea autentică a acestuia, nu a atras atenția cuvenită consecințelor infracțiunii comise ce s-e răsfrâng negativ asupra victimei cât și întregii societăți. Circumstanțele enumerate de către instanța de fond, au fost insuficiente pentru suspendarea condiționată a executării pedepsei sub formă de închisoare inculpatului, în coraport cu împrejurările cauzei.

**3.2.** În susținerea apelului, inculpatul cu avocatul său au menționat că:

- instanța de fond, la stabilirea vinovăției lui Codreanu Dumitru, a dat o interpretare și apreciere incorectă prevederilor art. 364<sup>1</sup> alin. (8) Cod de procedură penală;

- inculpatul Codreanu Dumitru, atât la urmărirea penală, cât și la examinarea cauzei în instanța de judecată, a recunoscut și recunoaște în continuare, săvârșirea faptelor indicate în rechizitoriu, însă permanent a menționat că, în momentul începerii manevrei de trecere pe banda din dreapta, întru respectarea cerințelor marcajului rutier, a fost orbit de razele solare și ca consecință a fost în imposibilitate de a observa vehiculul, ce se deplasa pe această bandă în fața sa. Faptul dat este menționat și în rechizitoriul procurorului, cu care cauza a fost prezentată instanței de judecată;

- în atare circumstanțe, nu pot fi considerate admisibile argumentele procurorului privitor la faptul că din probele cercetate de instanța de fond se dovedește indubitabil vinovăția lui Codreanu Dumitru de săvârșirea infracțiunii imputate, odată ce acesta susține că, a fost orbit de razele solare și din aceste considerente a fost în imposibilitate de a observa vehiculul ce se deplasa în fața lui;

- inculpatul nu își dădea seama de caracterul prejudiciabil al acțiunii sale, nu a prevăzut posibilitatea survenirii urmărilor ei prejudiciabile și, conform circumstanțelor cauzei, nici nu putea să le prevadă, adică a comis o faptă fără vinovăție;

- instanța de fond a ignorat criteriile generale de individualizare a pedepsei;

- inculpatul a prezentat probe incontestabile că activitatea de șofer, pe care o practică de mai mult de 20 ani, este unica sursă de existență, precum și faptul că are la întreținerea sa - soția care nu activează și pe tatăl socru, care este pensionar, iar instanța de fond nu a motivat necesitatea aplicării pedepsei complementare.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 15 ianuarie 2019, apelul inculpatului Codreanu Dumitru și a apărătorului său Ceban Vasile, a fost respins ca nefondat.

A fost admis apelul procurorului Berladean Igor, casată sentința în partea numirii pedepsei și cu privire la dauna morală, și pronunțată, în această parte, o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care:

Lui Codreanu Dumitru recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (3), lit. b) Cod penal, i-a fost numită pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 3 (trei) ani cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 3 (trei) ani.

Conform prevederilor art. 90 Cod penal, a fost dispusă suspendarea condiționată a executării pedepsei închisorii cu fixarea unui termen de probațiune pentru o durată de 5 (cinci) ani.

A fost dispusă obligarea lui Codreanu Dumitru pe durata probațiunii să nu-și schimbe domiciliul sau reședința fără permisiunea organului competent și să participe la programe probațiune.

A fost dispusă încasarea de la Codreanu Dumitru în beneficiul succesorului părții vătămate XXXXX dauna morală în mărime de 150 000 (una sută cincizeci mii) lei.

În rest, sentința a fost menținută.

4.1. În motivarea soluției emise, instanța de apel a menționat că, la pronunțarea sentinței instanța de judecată corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept și just a ajuns la concluzia că inculpatul Codreanu Dumitru a săvârșit infracțiunea imputată lui.

Instanța de apel a conchis că vinovăția inculpatului se dovedește integral de următoarea sistemă de probe, care în opinia instanței sunt pertinente, concludente, utile și veridice și coroborează între ele, și care combat argumentele apelului înaintat în interesele inculpatului, cum sunt: declarațiile: succesorului părții vătămate XXXXX, apreciind că respectivele declarații ca fiind veridice, care sunt martori oculari la evenimentele derulate de la început până la final și declarațiile lor coroborează cu probatoriul cercetat atât în instanța de fond cât și în cea de apel conform

prevederilor art. 101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor cu celelalte probe administrate în speță cum sunt: procesul-verbal de cercetare a locului a accidentului rutier din 31.01.2018 (f. d. 7); procesul-verbal de ridicare din 31.01.2018 (f. d. 28); procesul-verbal de testare alcoolică din 31.01.2018; procesul-verbal privind constatarea faptei de conducere a mijlocului de transport în stare de ebrietate alcoolică din 31.01.2018 (f. d. 45); procesul-verbal privind constatarea faptei de conducere a mijlocului de transport în stare de ebrietate alcoolică din 31.01.2018 (f. d. 48); raportul de expertiză judiciară nr.201825 D0051 din 09 martie 2018 (f. d. 82-83); raportul de expertiză nr.201825 DUU6U din 26 martie 2018 (f. d. 88-89); raportul de expertiză judiciară nr.201825D0061 din 23 martie 2018 (f. d. 98-99).

Instanța de apel analizând probele cercetate atât la urmărirea penală, cât și în prima instanță și în cadrul instanței de apel, a ajuns la concluzia că Codreanu dimitru, prin acțiunile sale a săvârșit infracțiunea prevăzută de art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal, după indicii calificativi, încălcarea regulilor de securitate a circulației și exploatare a mijloacelor de transport de către persoana care conduce mijlocul de transport, încălcare ce a cauzat din imprudență decesul unei persoane.

La fel instanța de apel a considerat că de facto, inculpatul Codrean Dumitru își recunoaște vina în comiterea infracțiunilor încriminate, însă instanța de apel a apreciat critic afirmațiile lui precum că, fapta lui este săvârșită fără vinovăție, pe motiv că în timpul deplasării cu autocamionul, a fost orbit de razele solare și nu a observat camionul care se deplasa pe prima bandă, deoarece ele nu corespund adevărului și sunt date de către inculpat în scopul de a se eschiva de la răspunderea penală, și sunt combătute de celelalte probe analizate mai sus și apreciate prin prisma prevederilor art. 101 Cod procedură penală, demonstrând astfel vinovăția lui în comiterea infracțiunilor imputate.

A fost respins de instanța de apel, ca fiind nefondat, argumentul apelanților precum că a avut loc un caz fortuit, adică a luminat soarele puternic și inculpatul a fost orbit de razele solare și astfel, nu s-a isprăvit cu conducerea automobilului, or, în afară de prevederile legale, pe care ultimul nu le-a respectat, în speță, instanța de apel a constatat cu certitudine, că nu este prezența unui caz fortuit sau forță majoră, or, cu toate că Legea penală nu definește cazul fortuit, forță majoră, consideră că în cazul fortuit sau de forță majoră, este vorba despre un eveniment absolut imprevizibil și

absolut insurmontabil, precum un eveniment natural (sau de altă natură), cum ar fi o catastrofă naturală, un cutremur, o inundație, o ploaie torențială, un incendiu catastrofal, o conflagrație, fulger, trăsnet etc.: prin forța majoră se înțelege orice împrejurare extraordinară și invincibilă, iar cazul fortuit desemnează o împrejurare extraordinară și imprevizibilă. Forța majoră este un eveniment extern, imprevizibil, absolut invincibil și inevitabil care înlătură răspunderea persoanei care a săvârșit fapta prejudiciabilă: evenimentul invocat ca forță majoră trebuie să fie cu totul străin, extern de persoana care săvârșește fapta prejudiciabilă, să nu fie sub nici o formă sub controlul acesteia; evenimentul în discuție trebuie să fie surprinzător, neașteptat, să nu poată fi prevăzut de nici o persoană, oricât ar fi fost de prudentă în acțiunile sale; evenimentul să fie absolut invincibil și inevitabil, astfel că nici o persoană nu l-ar fi putut evita și nu ar fi putut înfrânge efectele acestuia; este necesar, așadar, din acest punct de vedere, ca împrejurarea respectivă să fie absolut insurmontabilă. Potrivit jurisprudenței, cazuri de forță majoră includ: cutremurul, inundațiile, incendiul, grindina, vântul puternic, căderile masive de zăpadă, catastrofele naturale și orice împrejurări cu consecințe grave cauzate de fenomene meteorologice extreme. La caz, accidentul rutier a avut loc într-o zi cu soare, cum a declarat și însăși inculpatul, astfel, nimic neașteptat n-a avut loc: or, dacă este zi însorită, desigur, este și firesc ca razele solare să lumineze puternic, la ce inculpatul putea să se aștepte la orice moment, în același rând și că razele solare pot să-i lumineze și ochii lui... cu o intensitate destul de mare.

Cu privire la pedeapsa aplicată inculpatului, instanța de apel a conchis că prima instanță a ignorat prevederile art. 75 Cod penal ce ține de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuază ori agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate, asupra corectării și reeducării vinovatului și i-a numit o pedeapsă prea blândă în coraport cu fapta săvârșită de inculpat. În acest context, nu s-a luat în considerație faptul, că infracțiunea incriminată lui Codreanu Dumitru face parte din categoria infracțiunilor, care atentează asupra securității circulației sau de exploatare a mijloacelor de transport, având un pericol deosebit pentru societate și faptul, că Codreanu Dumitru, conducând automobilul, nu a ținut cont de dexteritatea în conducere care i-ar permite să prevadă situațiile periculoase și nu a redus viteza de deplasare până la limita care i-ar garanta siguranța traficului, nu a manifestat prudență sporită și nu a ținut seama de situația

rutieră existentă la momentul deplasării, a efectuat manevra spre banda dreaptă, în consecință a tamponat cu partea dreaptă din față a autovehiculului remorca camionului de model „MAN”, care se deplasa regulamentar pe banda de dreapta în aceeași direcție, iar ca rezultat lui XXXXX, i-au fost cauzate vătămări corporale grave periculoase pentru viață, iar lui XXXXX i-au fost cauzate vătămări corporale grave periculoase pentru viață, în rezultatul cărora aceasta a decedat pe loc.

În așa circumstanțe, instanța de apel a conchis că pedeapsa numită de prima instanță sub formă de 3 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a conduce mijlocul de transport pe un termen de 3 ani, cu suspendarea executării pedepsei închisorii, în temeiul art. 90 din Codul penal pe un termen de probă de doar 1 an, este insuficientă pentru îndreptarea și corectarea inculpatului, or, pedeapsa de bază și cea complementară, cât și termenul de probațiune de 1 an nu-l v-a îndrepta și corecta pe inculpatul Codrean Dumitru.

Totodată, reieșind din scopul pedepsei penale - restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni, atât din partea condamnatului, cât și a altor persoane - faptul că în privința acestuia a fost aplicată o pedeapsă prea blândă, poate doar să încurajeze comiterea pe viitor a altor infracțiuni.

Instanța de apel a considerat ca fiind nefondată sentința atacată, privind admiterea în principiu, a acțiunii civile înaintată de succesorul părții vătămate, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor convenite să hotărască instanța civilă, or, incontestabil succesorul victimei a suportat mari suferințe morale, în urma prejudiciului cauzat prin infracțiune de către inculpat, în urma decesului fiicei sale, XXXXX, de aceea instanța de apel a considerat necesar de a dispune încasarea sumei prejudiciului moral în mărime de 150 000 (una sută cincizeci mii) lei, din contul inculpatului Codrean Dumitru în beneficiul succesului părții vătămate XXXXX, care a fost recunoscut în această calitate în ședința instanței de apel, or, potrivit certificatului de deces, la 22 noiembrie 2018, soția lui, XXXXX, care până atunci era recunoscută în calitate de succesori al victimei decedate, a decedat, și ținând cont de practica CEDO privitor la modul de încasare a prejudiciului moral (Opinia comună privind satisfacția echitabilă (Buletinul CSJ a RM 8-9/24, 2012), cât și de prevederile art. 1423 Cod civil, conform căruia, „mărimea compensației pentru prejudiciul moral se determină de către instanța judecătorească reieșind din caracterul și gravitatea suferințelor psihice și fizice cauzate persoanei vătămate, de gradul de

vinovăție al autorului prejudiciului, (dacă vinovăția este condiție a răspunderii), și de măsura în care această compensare poate aduce satisfacție persoanei vătămate. Caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice le apreciază instanța judecătorească, luând în considerație circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul (locul, timpul, vârsta etc.), precum și statutul social al persoanei vătămate. Mărimea prejudiciului moral nu depinde de mărimea prejudiciului material”.

Astfel, instanța de apel a stabilit că de către succesorul victimei nu au fost prezentate careva probe incontestabile pentru stabilirea cuantumului concret a prejudiciului material cauzat. Nu au fost prezentate careva probe ce ar ține de valoarea pagubei aduse lui în mărime de 30 000 lei și nu este posibil de constatat fără a amâna judecarea cauzei, și astfel, reieșind din prevederile art. 387 alin. (3) Cod de procedură penală, instanța de apel a conchis că prima instanță urma să admită în principiu acțiunea civilă înaintată de către succesorul victimei, XXXXX către Codrean Dumitru doar cu privire la repararea daunei materiale, lăsând ca asupra cuantumului daunei să se expună instanța civilă, iar ce ține de prejudiciul moral acesta urma a fi soluționat în prima instanță, fapt care a generat casarea sentinței și în această latură.

5. Decizia motivată a instanței de apel pronunțată la *12 februarie 2019*, a fost atacată cu recursuri ordinare de către:

- procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Scutelnic Cătălin, la *21 februarie 2019*, prin care, invocând prevederile *art. 427 alin. (1) pct. 10* Cod de procedură penală, a solicitat casarea deciziei în partea stabilirii pedepsei numite inculpatului cu dispunerea rejudecării cauzei în această parte de către instanța de apel în alt complet de judecată;

- inculpatul Codrean Dumitru cu avocatul Ceban Vasile, la 12 martie 2019, prin care, invocând prevederile *art. 427 alin. (1) pct. 6), 8), 10) Cod de procedură penală*, au solicitat casarea sentinței și deciziei instanței de apel cu pronunțarea unei noi hotărâri de achitare a inculpatului Codrean Dumitru deoarece fapta a fost săvârșită fără vinovăție (cazul fortuit).

5.1. În motivarea recursului ordinar, procurorul a menționat că:

- instanța de apel în mod eronat a interpretat și aplicat prevederile art. 75 Cod penal și la alegerea și aplicarea pedepsei numite lui Codrean Dumitru, nu a ținut cont de circumstanțele prezentei cauze penale și consecințele parvenite;

- instanța de apel a acționat în derogare de la prevederile art. 409 alin. (2) Cod de procedură penală, care stipulează că instanța de apel are

obligația de a întreprinde măsuri pozitive la judecarea apelului, pentru a repara erorile de fapt și de drept comise de prima instanță, doar atunci când aceste erori au influențat asupra hotărârii în defavoarea inculpatului;

- instanțele nu a motivat în nici un fel oportunitatea aplicării față de condamnat a pedepsei diminuate spre minimul numit, nu a constatat și stabilit circumstanțele cauzei și persoanei celui vinovat, care ar justifica concluzia că nu este rațional ca acesta să execute real pedeapsa stabilită;

- instanța nu a ținut cont că în cazul în care inculpatul a comis o infracțiune gravă, cu consecințe ireparabile - decesul a unei persoane, lipsind circumstanțe atenuante pe caz, suspendarea condiționată a executării pedepsei închisorii, reprezintă o soluție de pedeapsă penală prea blândă, inechitabilă, inadecvată și disproporțională în raport cu gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite și a scopului pedepsei penale sub aspectul stabilirii echității sociale, corectării inculpatului, prevenirii săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea lui, cât și a altor persoane;

- la momentul pronunțării deciziei, inculpatul Codrean Dumitru nu a întreprins careva măsuri în vederea prevenirii urmărilor prejudiciabile și reparării benevole a acelei pagube pretinse de către succesorul victimei;

- instanța de apel nu a judecat fondul cauzei în latura pedepsei penale în conformitate cu rigorile legale și i-a aplicat inculpatului o pedeapsă individualizată contrar prevederilor legale;

- instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate de către procuror în apel, din ce reiese că hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția iar motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii, ceea ce echivalează conform prevederilor art. 435 Cod de procedură penală cu nerezolvarea fondului apelului, din care considerente decizia urmează a fi casată cu rejudecarea cauzei în apel;

**5.2.** În susținerea recursului ordinar, inculpatul cu apărătorul său au menționat că:

- hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau acesta este expus neclar, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței; nu au fost întrunite elementele constitutive ale infracțiunii; s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale;

- fapta inculpatului este săvârșită fără vinovăție, adică este vorba de un caz fortuit - fapt confirmat de toate probele anexate la materialele cauzei și examinate de către instanța de fond;

- instanța de fond, la stabilirea vinovăției lui Codreanu Dumitru, a dat o interpretare și apreciere incorectă prevederilor art. 364<sup>1</sup> alin.(8) Cod de procedură penală, întrucât inculpatul Codreanu Dumitru, atât la urmărirea penală, cât și la examinarea cauzei în instanța de judecată, a recunoscut și recunoaște în continuare, săvârșirea faptelor indicate în rechizitoriu, însă permanent a menționat și menționează că, în momentul începerii manevrei de trecere pe banda din dreapta, întru respectarea cerințelor marcajului rutier, a fost orbit de razele solare și ca consecință a fost în imposibilitate de a observa vehiculul, ce se deplasa pe această bandă în fața sa;

- instanța de fond, dar mai cu seamă cea de apel a distorsionat sensul declarațiilor martorului ocular XXXXX, invocând ilegal faptul că declarațiile acestuia demonstrează vinovăția lui Codreanu Dumitru, ceea ce de fapt este viceversa;

- Codreanu Dumitru nu are careva antecedente penale și se caracterizează pozitiv la locul de trai iar din hotărârea contestată, din contra reiese că aceste circumstanțe, ca și cum pentru instanța de fond nu au nici o valență și legea nu o obligă să țină cont de ele;

- cu toate că inculpatul Codreanu Dumitru a prezentat probe incontestabile ca activitatea de șofer, pe care o practică de mai mult de 20 ani, este unica sursă de existență, precum și faptul că are la întreținerea sa - soția care nu activează și pe tatăl socru, care este pensionar, instanța de fond nu a motivat necesitatea aplicării pedepsei complementare;

- decizia cu privire la admiterea apelului procurorului în partea referitoare dauna morală este una abuzivă și ilegală, deoarece conform apelului procurorului, acesta nici n-a contestat sentința în partea daunei morale - ci doar în partea blândeții sentinței;

- de către instanța de judecată au fost flagrant încălcate și prevederile art.6 al CEDO, conform căruia, oricărei persoane (fizice sau juridice) îi este garantat dreptul la un proces echitabil, de către o instanță independentă și imparțială.

6. Referințe asupra recursurilor ordinare declarate, nu au fost depuse.

7. Examinând admisibilitatea în principiu a recursurilor declarate, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal concluzionează asupra inadmisibilității acestora, ca fiind vădit neîntemeiate din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinând admisibilitatea în principiu a recursului

declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, este în drept să decidă inadmisibilitatea acestuia în cazul în care constată că argumentele invocate în recurs sunt vădit neîntemeiate.

Potrivit art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel. Astfel, instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și/sau material.

**7.1.** Reieșind din conținutul recursului declarat de către procuror, acesta indică ca temei de casare a hotărârii instanței de apel, prevederile pct. 10) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, unde este stipulat că, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, în cazul în care instanța de apel a aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

Colegiul penal constată din recursul declarat că, procurorul nu contestă starea de fapt stabilită de instanțele de judecată și nici încadrarea juridică a acțiunilor săvârșite, invocând dezacordul cu hotărârea instanței de apel prin care pedeapsa a fost diminuată spre minim și în privința inculpatului a fost stabilită pedeapsa cu închisoare, aplicând prevederile art. 90 Cod penal.

Referitor la temeiul de casare, invocat de recurent și stipulat la pct. 10) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, precum că instanța de apel a aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale, Colegiul penal statuează că, acest temei pentru recurs, în prezenta cauză nu și-au găsit confirmarea.

La acest capitol, instanța de recurs menționează că, prin apelul declarat de către procuror, au fost invocate ca argumente de bază, dezacordul cu aplicarea în privința inculpatului a prevederilor art. 90 Cod penal, adică suspendarea condiționată a executării pedepsei cu închisoare, considerând că scopul pedepsei penale nu va fi atins, decât în cazul stabilirii pedepsei cu executare reală în închisoare, chestiunile asupra cărora urma să se expună instanța de apel.

Verificând soluția instanței asupra considerentelor procurorului din apel, în viziunea Colegiului, instanța nu a neglijat prevederile alin. (5) art. 414 Cod de procedură penală, fiind oferite răspunsuri la argumentele esențiale, care au și constituit fondul apelului, argumentându-și complet și obiectiv soluția cu privire la pedeapsa aplicată.

De asemenea, instanța de recurs constată că, hotărârea contestată corespunde cerințelor prevăzute la alin. (8) art. 417 Cod de procedură penală, cuprinzând temeuri de fapt și de drept, ce au dus la admiterea apelului declarat de către acuzatorul de stat și motivarea concluziilor privind aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal, acordând deplină eficiență prevederilor art. 61, 75 Cod penal, la soluționarea chestiunii cu privire la individualizarea pedepsei inculpatului, fără a fi admise careva erori în acest sens, stabilind în privința acestuia o pedeapsă echitabilă sub formă de închisoare, cu suspendare condiționată, pe o perioadă de probațiune.

Opozant celor invocate de recurent la capitolul efectuării unei individualizări eronate a pedepsei aplicate în privința inculpatului, care nu va atinge scopul pedepsei penale, instanța de recurs relevă, că în cazul săvârșirii unei infracțiuni, instanța de judecată este singura în măsură să înfăptuiască nemijlocit acțiunea de individualizare a pedepsei pentru infractorul care a comis infracțiunea, având deplina libertate de acțiune în vederea realizării operațiunii respective, ținând seama de regulile și principiile prevăzute de Codul penal, la stabilirea felului, duratei ori a cuantumului pedepsei.

Pedeapsa aplicată inculpatului trebuie să fie echitabilă, legală și individualizată, capabilă să restabilească echitatea socială și să realizeze scopurile legii penale și pedepsei penale, potrivit art. 61 Cod penal, în strictă conformitate cu dispozițiile părții generale a Codului penal și stabilirea pedepsei în limitele fixate în partea specială.

În același rând, instanța de recurs menționează că, conform alin. (1) art. 75 Cod penal, persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele fixate în Partea specială și în strictă conformitate cu dispozițiile Părții generale a prezentului Cod. Așadar, persoanei declarate vinovate trebuie să i se aplice o pedeapsă echitabilă, în limitele sancțiunii articolului în baza căruia persoana se declară vinovată, iar după caz, instanța este în drept să aplice și prevederile Părții generale a Codului penal, în special a dispozițiilor art. 90 Cod penal.

În cauza suspusă judecării, prima instanță, la cererea inculpatului Codrean Dumitru a judecat cauza în procedura prevăzută de art. 364<sup>1</sup> alin. (8) Cod de procedură penală.

Respectiv, după ce a stabilit pedeapsa potrivit tuturor criteriilor generale de individualizare a pedepsei, continuând operațiunea de

individualizare cu privire la săvârșirea infracțiunii, ținând cont de circumstanțele cauzei și de persoana celui vinovat, instanța de judecată poate dispune suspendarea executării pedepsei aplicate vinovatului.

Astfel, constatarea condițiilor și cerințelor prevăzute de lege, și stabilite în respectiva speță, conferă instanței de judecată posibilitatea ca, pe lângă stabilirea cuantumului pedepsei, să se pronunțe și asupra modului de executare, iar dezacordul părții acuzării în acest sens exprimat prin recursul ordinar declarat cu invocarea prezenței erorii prevăzute la art. 427 alin. (1) pct. 10) Cod de procedură penală, nu este întemeiat, întrucât din analiza procedurii de stabilire a pedepsei și modului de executare efectuat de către instanța de apel, Colegiul penal a stabilit că această procedură a fost efectuată fără careva derogări de la normele legale, motivele acuzatorului de stat din recursul declarat fiind vădit neîntemeiate.

Condițiile privind acordarea suspendării condiționate a executării pedepsei prevăzute de art. 90 Cod penal se referă la: pedeapsa aplicată și natura infracțiunii, circumstanțele cauzei și persoana infractorului, aprecierea instanței că scopul poate fi atins și fără executarea acesteia.

Derivând din condițiile ce vizează pedeapsa aplicată și natura infracțiunii prevăzute în alin. (1) și alin. (4) art. 90 Cod penal, se atestă faptul incidenței acestora la prezenta speță și anume că este stabilită o pedeapsă cu închisoare pentru o infracțiune gravă săvârșită din imprudență ce nu depășește 7 ani, și nu este una ce se atribuie la infracțiuni deosebit de grave sau excepțional de grave, precum nu este prezentă și nici recidiva periculoasă sau deosebit de periculoasă.

O altă condiție prevăzută expres în alin. (1) art. 90 Cod penal, este aprecierea instanței că scopul poate fi atins și fără executarea acesteia. Astfel, este prerogativa instanței de judecată să aprecieze că scopul pedepsei poate fi atins și fără executarea efectivă a acesteia, ținând cont de totalitatea condițiilor expres prevăzute de lege la formarea unei astfel de convingeri.

Reieșind din conținutul hotărârii contestate, Colegiul penal consideră că, instanța de apel întemeiat a concluzionat despre posibilitatea aplicării prevederilor art. 90 Cod penal, în privința inculpatului, evidențiind faptul că acesta a comis o infracțiune din imprudență ce se califică ca una gravă, nu are antecedente penale, se caracterizează pozitiv, circumstanțe agravante nu au fost stabilite la caz, poziția successorului părții vătămate și a părților vătămate care nu au atacat sentința, împrejurări care au permis instanțelor de fond de a da dovadă de îngăduință față de inculpat,

considerând că acesta a fost un incident în viața lui, iar consecințele faptei prejudiciabile și anume decesul a unei persoane și cauzarea leziunilor corporale grave altei, vor avea un impact psiho-emoțional pentru tot restul vieții pentru făptuitorul infracțiunii, chestiuni ce vor depăși efectele pedepsei stabilite cu închisoare. Totodată, prin aplicarea la caz a dispozițiilor art. 90 Cod penal, se vor evita neajunsurile pe care le poate atrage contactul cu mediul din penitenciar, iar instanțele de fond stabilindu-i inculpatului o perioadă de probațiune în limitele prevăzute de lege, au avut intenția pentru ca acesta să-și facă concluziile respective și astfel să fie atins scopul legii penale.

Având în vedere toate circumstanțele cauzei în cumul, ținând cont de principiul umanismului, prevăzut de art. 4 Cod penal, cât și de prevederile art. 61 alin. (2) Cod penal, instanța de recurs consideră că, nu este rațională executarea pedepsei reale cu închisoarea de către inculpatul Codrean Dumitru, iar instanța de apel just a conchis de a menține aplicarea în privința acestuia a prevederilor art. 90 Cod penal, iar careva impedimente legale în acest sens nefiind stabilite.

Prin urmare, Colegiul penal apreciază că argumentele procurorului din recursul ordinar declarat nu pot întruni necesitatea casării deciziei instanței de apel sub aspectul contestat, neregăsindu-se incident speței temeiul de drept invocat, astfel recursul urmând a fi declarat inadmisibil, ca fiind vădit neîntemeiat.

7.2. Cu referire la recursul ordinar declarat de către inculpatul Codrean Dumitru cu avocatul Ceban Vasile, prin care au solicitat casarea sentinței și a deciziei cu pronunțarea unei noi hotărâri de achitare a inculpatului Codrean Dumitru deoarece fapta a fost săvârșită fără vinovăție (cazul fortuit), Colegiul penal a stabilit că în susținerea acestei solicitări, au fost invocate prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6), 8), 10) Cod de procedură penală, unde este stipulat că, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, în cazul în care instanța de apel: nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau acesta este expus neclar, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței; nu au fost întrunite elementele infracțiunii sau instanța a pronunțat o hotărâre de condamnare pentru o altă faptă decât cea pentru care condamnatul a fost pus sub învinuire, cu excepția cazurilor reîncadrării juridice a acțiunilor lui în baza

unei legi mai blânde; a aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

Colegiul penal, analizând conținutul recursului declarat în raport cu hotărârile atacate, conchide că alegațiile inculpatului și apărătorului său, sunt neîntemeiate și nesusceptibile de a determina necesitatea de a casa decizia atacată, dat fiind faptul, că instanța de apel la examinarea cauzei a respectat prevederile art. art. 414 alin.(1) și 417 alin. (8) Cod de procedură penală, și în hotărârea adoptată s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apelul declarat, aceasta cuprinzând motivele pe care se întemeiază soluția pronunțată.

De asemenea, în raport cu argumentele recurentului, Colegiul notează că instanța de apel sa expus complet asupra tuturor motivelor invocate în apelul părții apărării, și în limitele legale, instanța a admis apelul procurorului totodată menținând constatările primei instanțe cu privire la aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal.

Instanța de recurs ordinar apreciază critic invocarea inculpatului și avocatul său cu referire la faptul că infracțiunea fost comisă fără vinovăție, invocând cazul fortuit și indicând în acest sens incidența aplicării în speță a prevederilor art. 427 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, întrucât se reiterează că, respectiva cauză a fost examinată în procedura prevăzută de art. 364<sup>1</sup> Cod de procedură penală, prin urmare inculpatul a acceptat fapta imputată, probele administrate la faza de urmărire penală, acceptând totalmente învinuirea înaintată în rechizitoriu fapt care a atras după sine atât micșorarea limitelor pedepsei, precum și concluzia instanței de dispunere a suspendării executării pedepsei cu închisoare.

Astfel, Colegiul apreciază că solicitarea dispunerii achitării în ordine de recurs prin prisma prevederilor art. 427 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, în cazul când cauza a fost examinată în procedura prevăzută de art. 364<sup>1</sup> Cod de procedură penală, în speță este una eronată, în acest sens lipsind și o motivare totală din partea recurenților.

Cu referire la temeiurile prevăzute la art. 427 alin. (1) pct. 6) și 10) Cod de procedură penală, Colegiu penal apreciază că respectivele temeiuri la fel nu sunt incidente speței întrucât instanța de apel sa expus complet asupra tuturor motivelor din apelul părții apărării și a stabilit o pedeapsă echitabilă.

Colegiul penal atestă, că la soluționarea cauzei instanța de apel a ținut cont de prevederile art. art. 99-101, 414 Cod de procedură penală, a cercetat probele sub toate aspectele, verificându-le și apreciindu-le prin

prisma pertinentei, concludenței, utilității și veridicității lor, iar în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor, astfel întemeiat a ajuns la concluzia privind casarea sentinței atât în latura pedepsei inculpatului Codrean Dumitru precum și în latura civilă, motivându-și soluția potrivit pct. 4.1. al prezentei decizii, concluzii pe care instanța de recurs le însușește din motivul temeiniciei acestora, nefiind necesară o reiterare suplimentară.

Totodată, Colegiul penal conchide, că în speță nu a fost admisă o eroare gravă de fapt, deoarece pentru a constitui caz de casare, eroarea de fapt trebuie să fie gravă, adică, pe de o parte, să fi influențat asupra soluției cauzei, iar pe de altă parte să fie vădită, neîndoielnică. Eroarea gravă de fapt nu privește dreptul de apreciere a probelor, ci discrepanța între cele reținute de instanță și conținutul real al probelor, prin ignorarea unor aspecte evidente ce au avut drept consecință pronunțarea altei soluții decât cea pe care materialul probator o susține.

La fel, instanța de recurs susține constatările instanței de apel precum că inculpatul Codrean Dumitru de fapt și-a recunoscut vina în comiterea infracțiunii încriminate, apreciind critic afirmațiile că fapta este săvârșită fără vinovăție, pe motiv că în timpul deplasării cu autocamionul, a fost orbit de razele solare și nu a observat camionul care se deplasa pe prima bandă, apreciind această situație ca un caz fortuit, deoarece acest fapt nu poate duce la achitarea sa întrucât în afară de prevederile legale, pe care ultimul nu le-a respectat, a fost constatat cu certitudine, că nu este prezența unui caz fortuit sau forță majoră, or, cu toate că Legea penală nu definește cazul fortuit, forța majoră, consideră că în cazul fortuit sau de forță majoră, este vorba despre un eveniment absolut imprevizibil și absolut insurmontabil, precum un eveniment natural (sau de altă natură), cum ar fi o catastrofă naturală, un cutremur, o inundație, o ploaie torențială, un incendiu catastrofal, o conflagrație, fulger, trăsnet etc.: prin forța majoră se înțelege orice împrejurare extraordinară și invincibilă, iar cazul fortuit desemnează o împrejurare extraordinară și imprevizibilă. Forța majoră este un eveniment extern, imprevizibil, absolut invincibil și inevitabil care înlătură răspunderea persoanei care a săvârșit fapta prejudiciabilă: evenimentul invocat ca forță majoră trebuie să fie cu totul străin, extern de persoana care săvârșește fapta prejudiciabilă, să nu fie sub nici o formă sub controlul acesteia; evenimentul în discuție trebuie să fie surprinzător, neașteptat, să nu poată fi prevăzut de nici o persoană, oricât ar fi fost de prudentă în acțiunile sale; evenimentul să fie absolut invincibil și inevitabil, astfel că nici o persoană nu l-ar fi putut evita și nu ar fi putut înfrânge

efectele acestuia; este necesar, aşadar, din acest punct de vedere, ca împrejurarea respectivă să fie absolut insurmontabilă. Potrivit jurisprudenţei, cazuri de forţă majoră includ: cutremurul, inundaţiile, incendiul, grindina, vântul puternic, căderile masive de zăpadă, catastrofele naturale şi orice împrejurări cu consecinţe grave cauzate de fenomene meteorologice extreme. La caz, accidentul rutier a avut loc într-o zi cu soare, cum a declarat şi însăşi inculpatul, astfel, nimic neaşteptat n-a avut loc, ori, dacă este zi însorită, desigur, este şi firesc ca razele solare să lumineze puternic, la ce inculpatul putea să se aştepte la orice moment, în acelaşi rând şi că razele solare pot să-i lumineze şi ochii lui cu o intensitate destul de mare, fapt care putea fi prevăzut întrucât este evidentă deplasarea autovehiculului în direcţia condusă anume de şofer care putea conştientiza apariţia situaţiei de orbire în timpul conducerii pe timp de zi însorită, chestiune diferită unei eventuale situaţii de orbire pe timp de noapte de către un automobil ce se deplasează pe contrasens cu luminile cuplate la fază lungă.

Din considerentele menţionate, Colegiul penal conchide că sunt neîntemeiate argumentele recursului declarat de către inculpat şi cu avocatul său.

Referitor la eroarea de drept prevăzută de art. 427 alin. (1) pct. 10) Cod de procedură penală, invocată în recursul declarat, potrivit căreia hotărârile instanţei de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanţele de fond şi de apel dacă s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale, Colegiul penal constată că o astfel de eroare nu şi-a găsit confirmarea la examinarea recursului declarat în acest sens, lipsind temeiuri de implicare a instanţei de recurs, chestiune care a fost abordată în pct. 7.1. al prezentei decizii, fiind irelevantă o reiterare suplimentară.

Învederând cele menţionate, Colegiul conchide că, temeiurile de recurs la care au făcut referire recurenţii în cauza dată nu şi-au găsit confirmarea, nefiind stabilite motive de a interveni în soluţia adoptată de către instanţa de apel, deoarece la judecarea cauzei în ordine de apel, au fost respectate prevederile art. 413-418 Cod de procedură penală, fiind emisă o hotărâre legală şi întemeiată, iar recursurile ordinare sunt vădit neîntemeiate.

8. În conformitate cu art. 432 alin. (1), (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curţii Supreme de Justiţie,

## DECIDE:

Inadmisibilitatea recursurilor ordinare declarate de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Scutelnic Cătălin, și de către inculpatul Codrean Dumitru cu avocatul Ceban Vasile, împotriva sentinței Judecătorei Orhei, sediul central din 05 iunie 2018 și a deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 15 ianuarie 2019, în cauza penală în privința lui *Codrean Dumitru XXXXX*, ca fiind vădit neîntemeiate.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la 11 iulie 2019.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Boico Victor

Toma Nadejda